

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення

результатів дисертації

**на тему «Формування механізму розвитку економічного потенціалу
підприємства»**

здобувача наукового ступеня доктора філософії

Вишнюка Віталія Володимировича

з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 051 – Економіка

Публічна презентація проведена на засіданні кафедри «Економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі» 15 квітня 2026 року, протокол № 8.

За результатами проведеного аналізу теоретичних та практичних аспектів дисертаційного дослідження, опублікованих автором наукових праць за темою дисертації, виконання вимог освітньо-наукової програми, а також обговорення результатів дослідження під час фахового семінару, сформульовано такі висновки.

1. Актуальність теми дослідження. Здобувач переконливо обґрунтовує нагальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукового завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

В умовах посилення глобальної конкуренції, структурних трансформацій національної економіки, наслідків воєнного стану та необхідності повоєнного відновлення проблема забезпечення довгострокової конкурентоспроможності промислових підприємств набуває особливого значення. Машинобудівна галузь України, яка залишається ключовим сектором індустріального розвитку держави, зазнала суттєвих втрат: понад 30% підприємств були зруйновані або пошкоджені, завантаженість виробничих потужностей знизилася до критичного рівня, а близько 70% обладнання потребує модернізації. Водночас галузь демонструє значну адаптивність – обсяги реалізації зросли зі 77,5 млрд грн у 2022 році до 119,4 млрд грн у 2024 році, що свідчить про наявність внутрішніх резервів розвитку.

Необхідність формування дієвого механізму розвитку економічного потенціалу підприємства зумовлена тим, що існуючі підходи до управління потенціалом мають переважно фрагментарний характер, не забезпечують системної інтеграції організаційних, економічних, правових та мотиваційних інструментів, а також недостатньо враховують динаміку зовнішнього

середовища та необхідність стратегічної адаптації. Відсутність комплексного механізму, який би поєднував загальнодержавний і внутрішньофірмовий рівні управління розвитком, призводить до неефективного використання кадрових, виробничих, науково-технічних та фінансових можливостей підприємств. Саме це зумовило вибір теми дисертаційного дослідження.

З огляду на вищезазначене, дисертаційне дослідження «Формування механізму розвитку економічного потенціалу підприємства» має як теоретичний, так і практичний характер, є своєчасним і актуальним.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету в межах науково-дослідної теми: «Цифрова трансформація торгівлі та діджиталізація митно-логістичного забезпечення бізнес-структур за умов диверсифікації міжнародних відносин у післявоєнній відбудові економіки України» (номер державної реєстрації: 0122U200189), де автором досліджено механізми розвитку економічного потенціалу машинобудівних підприємств в умовах цифрових трансформацій та структурних змін, та науково-дослідної теми «Соціально-економічні механізми розвитку людського капіталу в системі міжнародного маркетингового та логістичного забезпечення підприємницької діяльності в умовах трансформаційних змін» (номер державної реєстрації: 0122U002372), де автором обґрунтовано науково-методичні підходи до формування організаційно-економічного механізму розвитку економічного потенціалу підприємства.

Сукупність теоретико-методологічних положень та результатів, представлених у дисертації, дозволяє зауважити, що її виконання є важливою складовою частиною цих науково-дослідних робіт.

3. Наукова новизна отриманих результатів.

Положення, концептуальні основи, структура дисертації, формулювання завдань і шляхи їх вирішення, а також узагальнені висновки є результатом реалізації авторського задуму та самостійного наукового дослідження. У роботі обґрунтовано ряд теоретичних положень, узагальнень і висновків, які відповідають вимогам наукової новизни, зокрема:

вперше:

– розроблено авторську концепцію механізму розвитку економічного потенціалу підприємства як інтегрованої адаптивної системи семи взаємопов'язаних підсистем (цілеутворення, діагностики, ресурсного, організаційного, мотиваційного та інформаційно-аналітичного забезпечення, контролю та регулювання), що утворюють замкнутий управлінський цикл і функціонують на синтезі загальних та спеціальних принципів. Дана концепція

операціоналізує поняття механізму через чітко визначений склад функціональних підсистем, прямий зв'язок з трирівневою моделлю економічного потенціалу та результат-орієнтовану архітектуру, інтегруючи методику кількісної діагностики як стрижневий аналітичний інструмент управлінського впливу.

удосконалено:

– трактування економічного потенціалу підприємства як динамічної інтегрованої системи накопичених ресурсів, організаційних здатностей і компетенцій, що забезпечує ефективне функціонування у поточному періоді та сталий конкурентоспроможний розвиток у довгостроковій перспективі через адаптацію, інноваційне оновлення та синергетичну взаємодію складових. На відміну від наявних дефініцій, авторське трактування синтезує здобутки української школи та провідних зарубіжних концепцій, акцентуючи динамічність, інтегрованість, часову перспективу, адаптивність та синергію як ключові сутнісні характеристики потенціалу;

– трирівневу ієрархічну модель базових елементів економічного потенціалу, що структурує сім елементів за функціональним призначенням і часовою характеристикою на «ресурсний фундамент» (виробничий, фінансовий потенціали), «функціональне ядро» (кадровий, інноваційний, інформаційний) і «стратегічну надбудову» (маркетинговий, організаційно-управлінський). На відміну від переліково-описових підходів, модель ґрунтується на трьох критеріях належності елементів до базових (системність, функціональність, операціоналізованість), розкриває висхідно-зворотний характер взаємодії рівнів з інтегруючою роллю організаційно-управлінського потенціалу та виступає каркасом для подальшого аналітичного інструментарію оцінювання;

– методику інтегральної оцінки рівня розвитку економічного потенціалу машинобудівних підприємств у вигляді авторського Інтегрального коефіцієнта розвитку економічного потенціалу (ІКРЕП), що розраховується як зважена сума нормалізованих часткових індикаторів семи базових елементів. Методику побудовано на шести методологічних принципах (повноти, порівнянності, диференційованого зважування, інтерпретованості, динамічності, галузевої адаптованості) та доповнено п'ятирівневою якісною шкалою інтерпретації (лідерський, достатній, задовільний, низький, критичний рівні) зі стратегічними рекомендаціями для кожного рівня. На відміну від наявних рейтингових моделей, ІКРЕП поєднує переваги функціонально-компонентного та рейтингового підходів, передбачає min-max нормалізацію, експертну верифікацію ваг та прямий зв'язок з трирівневою моделлю потенціалу;

– науково-методичний підхід до визначення відносної значущості базових елементів економічного потенціалу у складі його інтегральної оцінки, який, на відміну від наявних методик, ґрунтується на синтезі кваліметричного

інструментарію та процедур емпіричного обґрунтування зі статистичною верифікацією узгодженості експертних позицій. Підхід дозволяє отримати емпірично обґрунтовані, регіонально специфічні параметри значущості, що відображають галузеві пріоритети в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, кількісно обґрунтувати розбіжність між теоретико-академічними і практико-управлінськими оцінками значущості елементів та забезпечити адаптивність методики до галузево-регіональних особливостей;

– концептуальну модель організації процесу розвитку економічного потенціалу підприємства, що передбачає одинадцять структурних етапів – від визначення мети розвитку до формування системи критеріїв оцінки ефективності проєкту та відповідної корпоративної культури – з прив'язкою кожного етапу до конкретних елементів потенціалу за трирівневою класифікацією. На відміну від наявних підходів, модель забезпечує операційну чіткість управлінських дій, інтегрує методику ІКРЕП як інструмент вимірювання проміжних і підсумкових результатів та передбачає створення Бюро стратегічного розвитку (сім функціональних керівників, зовнішній консультант, аналітик ІКРЕП) для системної інституційної підтримки процесу.

дістали подальшого розвитку:

– науково-методичні підходи до діагностики стадій життєвого циклу економічного потенціалу підприємства, які, на відміну від переважно якісних моделей, доповнено матрицею кількісної ідентифікації стадій із прив'язкою до значень ІКРЕП та типових профілів часткових нормалізованих індикаторів для кожної стадії (формування, розвитку, зрілості, стагнації, занепаду). Це переводить якісні характеристики стадій у кількісно вимірювані параметри, дозволяє за поточним значенням інтегрального показника ідентифікувати стадію та обрати адекватний набір управлінських інструментів, обґрунтовуючи диференційовані пріоритети управлінського впливу;

– класифікацію факторів і принципів формування механізму розвитку економічного потенціалу, яка, на відміну від наявних підходів, поділяє принципи на дві групи – загальні (обов'язкові для будь-якого управлінського механізму) та спеціальні (що відображають специфіку розвитку економічного потенціалу) – а фактори впливу систематизує за макро-, мезо- та мікрорівнями у поєднанні з критеріями взаємозалежності зовнішніх і внутрішніх чинників. Такий підхід забезпечує системне впорядкування принципів проєктування механізму, обґрунтовує його співзалежність із зовнішнім середовищем та створює передумови для розробки взаємозамінних рішень щодо розвитку окремих елементів потенціалу залежно від характеру зовнішніх викликів.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає у тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи охоплюють уточнення понятійно-категоріального апарату щодо

сутності економічного потенціалу підприємства та механізму його розвитку, систематизацію наукових підходів до трактування та оцінки потенціалу, обґрунтування складу базових елементів та їх системних взаємозв'язків, формування концепції адаптивно-еволюційного розвитку. Запропонований механізм розвитку економічного потенціалу підприємства, методичний підхід до діагностики зовнішнього та внутрішнього середовища, процедура формування стратегії та організаційна складова механізму становлять практичний інструментарій для комплексної діагностики стану економічного потенціалу машинобудівних підприємств, обґрунтування управлінських рішень щодо його розвитку, стратегічного планування та моніторингу динаміки змін у конкурентному середовищі.

5. Використання результатів роботи.

Положення та результати дисертаційної роботи, запропоновані до практичного використання у Департаменті освіти та науки Хмельницької обласної військової адміністрації (довідка № 2348-16/2026 від 05.01.2026), Департаменті економічного розвитку Хмельницької обласної військової адміністрації (довідка № 1256-6/2026 від 07.01.2026), Постійній комісії з питань економічної політики, бюджету, фінансів, торгівлі, розвитку середнього та малого бізнесу Хмельницької районної ради (довідка № 03-14/2026 від 14.01.2026), ГО "Вінницький Бізнес Клуб" (довідка про впровадження № 8/42 від 12.01.2026 р.), ТОВ «ДІАЛОГ-ЦЕНТР» (довідка про впровадження № В-12-2 від 15.01.2026 р.), ДП «Новатор» (довідка про впровадження №18/7 від 19.01.2026 р.), ТОВ «Укрелектроапарат» (довідка про впровадження № 334 від 21.01.2026 р.), АТ «Завод «Темп» (довідка про впровадження № 234 від 22.01.2026 р.).

Основні теоретичні положення дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі Хмельницького національного університету під час підготовки та викладання дисциплін: «Управління потенціалом підприємства», «Методи дослідження цільових ринків», «Економіка підприємства», «Організація діяльності підприємства».

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Дисертаційна робота є самостійно виконаною та завершеною науковою працею, в якій вирішено наукове завдання розробки теоретичних положень та науково-методичних підходів щодо формування механізму розвитку економічного потенціалу підприємства.

Основні положення дисертаційної роботи, наукові результати, висновки, пропозиції та рекомендації, які виносяться на захист, опубліковані у фахових наукових виданнях. З наукових праць, виконаних у співавторстві, у дисертаційній роботі використані ідеї та положення, запропоновані лише особисто автором.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі, науковий керівник доктор економічних наук, професор, Васильківський Дмитро Миколайович.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення. Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання.

7. Перелік публікацій за темою дисертації.

Аналіз наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць, загальним обсягом 3,88 друк. арк., з яких особисто автору належить 2,96 друк. арк., у тому числі: 2 статті у іноземних виданнях, (обсягом 0,78 друк. арк., з яких особисто автору належить 0,32 друк. арк.); 6 статей у наукових фахових виданнях України (обсягом 2,24 друк. арк., з яких особисто автору належить 1,84 друк. арк.); 6 наукових публікацій, що додатково відображають результати дослідження (обсягом 0,86 друк. арк., з яких особисто автору належить 0,80 друк. арк.).

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

а) в яких опубліковані основні наукові результати:

– у наукових фахових виданнях України, у тому числі які входять до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Вишнюк В. Адаптація бізнес-моделей до вимог цифрової економіки / І. Кузьмук, А. Осіпова, В. Вишнюк // Академічні візії. – 2024. – № 32. – Access mode: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1151> (0,38 друк. арк., з них 0,15 авторські). *Індексується і реферується в базах даних: WorldCat, Google Scholar, ResearchBible, InfoBase.*

2. Вишнюк В. Економічний потенціал як чинник довгострокової конкурентоспроможності підприємства / В. Вишнюк // Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2025. – № 4. – С. 350–353. (0,37 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor, InfoBase.*

3. Вишнюк В. Концептуальні засади формування та розвитку економічного потенціалу підприємства в умовах стратегічних трансформацій / В. Вишнюк // Modeling the Development of the Economic Systems. – 2025. – № 4. – С. 364–369. (0,4 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського, Crossref.*

4. Вишнюк В. Формування організаційно-економічного механізму розвитку економічного потенціалу підприємства / В. Вишнюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2025. – № 6 (348). – С. 562–566. (0,36 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

5. Вишнюк В. Концептуальні засади розвитку економічного потенціалу промислових підприємств в умовах структурної трансформації економіки / В. Вишнюк // Modeling the Development of the Economic Systems. – 2026. – № 1. – С. 301–306. (0,36 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського, Crossref.*

6. Вишнюк В. Формування механізму залучення іноземних інвестицій / Д. Васильківський, В. Вишнюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2025. – № 3(2). – С. 378–382. (0,37 друк. арк., з них 0,20 авторські). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

– у закордонних періодичних наукових виданнях:

7. Vyshniuk V. Integration of Sustainable Development into International Marketing: Developing a Mechanism for Enhancing Enterprise Economic Potential in Wartime Conditions / A. Tanasiichuk, L. Dybchuk, L. Prysiashna, K. Sokoliuk, V. Vyshniuk, Y. Kashpruk, L. Serebnytska // European Journal of Sustainable Development. – 2025. – Vol. 14. – No. 4. – P. 381-403. (0,41 друк. арк., з них 0,10 авторські). **Індексується і реферується в базах даних:** *Clarivate Analytics, Emerging Sources Citation Index, Directory of Open Access Scholarly Resources – ROAD, EBSCOhost Publishing, Econbiz portal, Ex Libris Group, Google Scholar, Harvard University Library, Index Copernicus International, Institut Catholique de Paris, Microsoft Academic, Open Access Library, OAJI - Open Academic Journals Index, Peking University Library, SJI Factor, Thompson Reuters, WorldCat.*

8. Vyshniuk V. Formation of a Mechanism for Developing the Economic Potential of Enterprises in the Context of Digital Transformation and Post-War Reconstruction of Ukraine's Economy / V. Vyshniuk, H. Skyba // International

Journal of Economics and Society. – 2025. – Vol. 4. – Iss. 1. – Access mode: <https://ijournals.org/index.php/ijes/article/view/43> (0,37 друк. арк., з них 0,22 авторські). *Індексується і реферується в базах даних: Google Scholar, WorldCat, Open Academic Journals Index (OAJI), Mendeley, Infobase Index, Research Bible, CiteSeer.*

б) які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Вишнюк В.В. Економічний потенціал промислового підприємства в забезпеченні стратегії конкурентоспроможності в умовах сталого розвитку / В.В. Вишнюк // Економіка сьогодення: планування, управління та аналіз: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 23 листопада 2022 р., Львів, 2022. С. 65-68 (0,15 друк. арк.).

10. Вишнюк В.В. Розвиток економічного потенціалу підприємства та його трансформація в сучасних умовах господарювання / Д.М. Васильківський, В.В. Вишнюк // Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 16-17 листопада 2023 р., Хмельницький, 2023. С. 285-286 (0,14 друк. арк., з них 0,08 авторські).

11. Вишнюк В.В. Наукові підходи до трактування економічного потенціалу підприємства / В.В. Вишнюк // Перспективи стабільного економічного розвитку та економічної безпеки: світовий досвід та вітчизняні реалії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 8-9 грудня 2023 року, Запоріжжя, 2023. С. 178-181 (0,14 друк. арк.).

12. Вишнюк В.В. Системна взаємодія складових економічного потенціалу підприємства / В.В. Вишнюк // Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 5 квітня 2024 р., Київ, ДТЕУ, 2024. С. 56-60 (0,15 друк. арк.).

13. Вишнюк В.В. Визначення складу базових елементів економічного потенціалу підприємства / В.В. Вишнюк // Міжнародні економічні відносини: сталий розвиток та діджиталізація, матеріали науково-практичної конференції молодих вчених та студентів, м.Хмельницький, 22 травня 2025 року, Хмельницький, 2025. С. 61-65 (0,15 друк. арк.).

14. Вишнюк В.В. Значення економічного потенціалу у системі чинників довгострокової конкурентоспроможності підприємства / В.В. Вишнюк // Актуальні проблеми бухгалтерського обліку, аналізу, контролю й оподаткування в Україні в контексті сучасних викликів глобалізації: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м.Кам'янець-Подільський, 6 листопада 2025 року, Кам'янець-Подільський, 2025. С. 248-251 (0,13 друк. арк.).